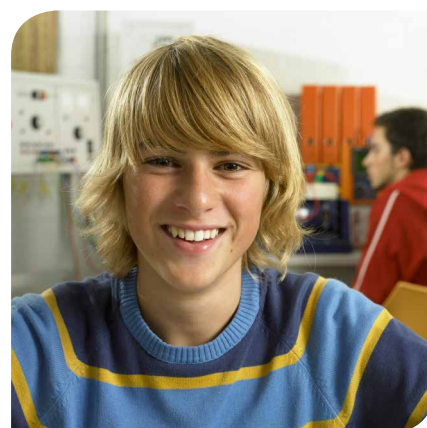

Een structuur voor het secundair onderwijs in scholen (gemeenschappen)

Visietekst van het GO!

3 juli 2015

Samenvatting

In zijn Memorandum 2014 benadrukt het GO! dat er nood is aan hervorming van het secundair onderwijs om maximale kansen voor leerlingen te waarborgen. In het 'Masterplan hervorming SO' vindt het GO! een aantal hefboomen voor kwaliteitsvol onderwijs en meer gelijkheid van kansen. Daarom is het GO! geen voorstander van een vrijblijvende brede 1ste graad en vindt het GO! ook niet dat men scholen vrij kan laten kiezen voor het ene of het andere schoolconcept voor de 2de en de 3de graad. Voor het GO! mag de modernisering van het secundair onderwijs zeker niet leiden tot een onderwijs met verschillende snelheden. Een optimaal schoolconcept moet doordacht en planmatig uitgetekend worden en voor elke school of scholengemeenschap in een groeipad worden uitgezet, waarbij de vrije keuze gewaarborgd moet blijven. De modernisering van het secundair onderwijs moet rekening houden met kleine scholen en landelijk gelegen scholen. Het GO! moet een voldoende geografisch gespreid onderwijsaanbod kunnen blijven waarborgen.

In deze tekst omschrijft het GO! zijn visie op de toekomstige structuur van het secundair onderwijs in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs en de doelstellingen die het GO! zich daarbij stelt, zowel voor de (ver)brede 1ste graad als voor de 2de en 3de graad.

Het GO! pleit voor een reorganisatie van de basisopties en beroepenvelden opdat de 1ste graad zijn oriënterende functie ten volle zou kunnen waarmaken en geen voorafname zou doen op de studiekeuze in de 2de graad. In de basisvorming moeten alle sleutelcompetenties aan bod komen. Hiervoor schuift het GO! het scenario naar voren dat één basisoptie of één beroepenveld de nodige informatie en advies oplevert over de domeinen in de 2de en 3de graad en samen met de vakken uit de basisvorming informatie en advies geeft over de positie op het continuüm in de matrix. Vanuit ons PPGO! is het organiseren van zowel een A- als een B-stroom in één school aangewezen.

Qua schoolconcepten voor de 2de en 3de graad geeft het GO!, vanuit het PPGO!, de voorkeur aan domein- en campusscholen. Als GO! streven we naar een sociale mix op school, waarbij zowel kansrijke als kansarme leerlingen meer leeransen krijgen en bijgevolg ook betere toekomstperspectieven. Op die manier werken onze scholen aan gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen. Deze keuze van het GO! impliceert dat ook scholen die nu enkel doorstroomgerichte of enkel arbeidsmarktgerichte studierichtingen aanbieden, mee de transitie maken naar een campus- of domeinschool.

Omdat de regionale en lokale context van scholen verschilt, zal het schoolconcept niet in alle scholengroepen hetzelfde zijn en zal de transitie een aanpak op maat vergen. De centrale diensten ondersteunen het uittekenen van groeipaden richting deze toekomstige schoolconcepten in partnerschap met scholen en schoolbesturen, maar ook door dit in te bedden in verschillende lopende projecten.

Samenvatting	2
1 Situering	4
1.1. 'Masterplan hervorming SO'	4
1.1.1. Eerste graad	4
1.1.2. Tweede en derde graad	4
1.2. Memorandum GO! 2014	4
2 De doelstellingen	6
2.1. Structurele uitbouw van de eerste graad in de toekomst	6
2.1.1. Klemtonen studieaanbod eerste graad	6
2.1.2. Schoolconcepten	7
2.2. Structurele uitbouw van de tweede en derde graad	8
2.2.1. Klemtonen studieaanbod in de tweede en de derde graad	8
2.2.2. Schoolconcepten	10
3 De krachtlijnen voor het beleid	13
3.1. Eigenaarschap creëren door lokaal aan de slag te gaan met schoolteams	13
3.2. Faciliteren vanuit centrale diensten van het GO!	13

1| Situering

1.1. 'Masterplan hervorming SO'

Het 'Masterplan hervorming SO' van de Vlaamse Regering stelt maatregelen in het vooruitzicht voor een reorganisatie en optimalisatie van het studieaanbod in het secundair onderwijs. In verband met de tweede en de derde graad schuift het masterplan ook twee schoolconcepten naar voren voor de wijze waarop dit studieaanbod in scholen kan worden ondergebracht.

1.1.1. Eerste graad

Naast inhoudelijke maatregelen zoals het versterken van de basisvorming, het aanbieden van differentiatiepakketten en een striktere toegang tot de B-stroom, moet onder meer ook de reductie van het aantal basisopties en beroepenvelden tot een brede eerste graad leiden die zijn oriënterende functie zoals voorzien in 1989 wel waarmaakt. Die eerste graad kan ondergebracht worden in een middenschool of in een zesjarige school.

1.1.2. Tweede en derde graad

Voor de tweede en de derde graad introduceert het masterplan een nieuwe ordening van de studierichtingen op basis van een matrix waarbij de verticale as de finaliteit van abstract naar praktisch weergeeft en de horizontale as het begrip studiedomein hanteert. Een studiedomein bevat een inhoudelijk samenhangend thematisch geheel van abstract tot praktisch geordende studierichtingen.

Scholen kiezen zelf hoe ze de nieuwe ordening toepassen. In elk geval zullen ze zich in de toekomst organiseren op basis van de horizontale en verticale assen uit de matrix. Elk schoolconcept gebaseerd op de matrix is mogelijk, zowel verticaal (met alleen doorstroomstudierichtingen of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal als een combinatie van beide. Domein- en campusscholen worden evenwel als ideaal naar voren geschoven.

1.2. Memorandum GO! 2014

In zijn Memorandum 2014 benadrukt het GO! nadrukkelijk de nood aan hervorming. Het GO! vindt daarvoor in het masterplan een aantal hefboomen voor kwaliteitsvol onderwijs en meer gelijkheid van kansen.

Maar tegelijk stelt het Memorandum ook dat het masterplan op een aantal belangrijke punten niet ver genoeg gaat. Een uitgestelde studiekeuze op veertien jaar biedt veel voordelen. Om die reden pleit het GO! voor een comprehensieve brede eerste graad die voor alle leerlingen aantrekkelijk is. Zo krijgen jongeren gedurende twee opeenvolgende jaren de kans om de competenties van de basisvorming te verwerven en daarnaast ook het palet aan studiedomeinen in de bovenbouw te verkennen, een beter zicht te krijgen op hun talenten en interesses en die ook te ontwikkelen.

1| Situering

Deze keuze houdt een aantal randvoorwaarden in, onder meer de voorwaarde dat de studiedomeinen van de tweede en derde graad op een gelijkwaardige manier verkend worden zonder een voorafname te doen op domein en studierichting. Het GO! is dan ook geen voorstander van een vrijblijvende brede eerste graad. Daarnaast vindt het GO! ook niet dat aan scholen de keuze kan gelaten worden voor het ene of het andere schoolconcept in verband met de tweede en de derde graad. Het GO! wil immers maximale kansen voor leerlingen garanderen en een onderwijs met verschillende snelheden en invulling vermijden.

2| De doelstellingen

2.1. Structurele uitbouw van de eerste graad in de toekomst

2.1.1. Klemtonen studieaanbod eerste graad

Huidige situatie

In de eerste graad bestaan er in de A-stroom 20 basisopties waarvan het GO! er 15 organiseert¹. In de B-stroom hebben we 15 beroepenvelden waarvan het GO! er 14 organiseert². De facto dwingt een dergelijk groot aantal mogelijkheden de leerlingen tot een studiekeuze in het tweede leerjaar van de eerste graad.

We stellen vast (en de screenings bevestigen dit) dat de keuze voor een basisoptie in de A-stroom of een beroepenveld in de B-stroom sterk determinerend is voor de verdere studiekeuze van de leerling. De huidige basisopties en beroepenvelden zijn namelijk voorafspiegelingen van onderwijsvormen en studierichtingen in de tweede graad en impliceren bijgevolg een vervroegde studiekeuze. De context waarbinnen de eerste graad wordt georganiseerd is daarbij vaak erg bepalend. De relatie met de bovenbouw en de mate van pedagogische autonomie zijn voor scholen met een eerste graad vaak doorslaggevend in het aanbieden van basisopties en/of beroepenvelden.

Door de eerste graad in te vullen met basisopties en beroepenvelden en de daarmee gepaard gaande oriëntatie op studierichtingen uit de tweede graad, maakt men de observerende functie van de eerste graad onvoldoende waar.

Het GO! pleit ervoor om de studiekeuze uit te stellen tot de leeftijd van 14 jaar. Tot 14 jaar maken de leerlingen kennis met verschillende domeinen en met zowel de theoretische als praktische aspecten ervan. Ze proeven als het ware van een waaier aan mogelijkheden. Daardoor zullen ze meer doordacht en op basis van interesses en leerprofiel een studierichting kunnen kiezen.

Zoals vermeld, stelden onderzoekers vast dat naast studieprestaties, de sociaaleconomische herkomst van leerlingen zeer bepalend is bij de studiekeuze, eerder dan interesses of talenten. Een vroege studiekeuze heeft dus vooral negatieve gevolgen voor leerlingen met een lagere sociaaleconomische achtergrond. Daardoor leidt het onderscheid in onderwijsvormen tot sociaaleconomische segregatie. Internationale vergelijkingen tonen aan dat in landen waar de studiekeuze wordt uitgesteld minder sociale ongelijkheid bestaat.

Toekomst

Opdat de eerste graad zijn oriënterende functie ten volle zou kunnen waarmaken en geen voorafname zou doen op de studiekeuze in de tweede graad pleit het GO! voor een reorganisatie van de basisopties en beroepenvelden. Alle sleutelcompetenties moeten hierbij aan bod komen in de basisvorming.

We schuiven daartoe het volgende scenario naar voren: één basisoptie of één beroepenveld die/dat informatie en advies oplevert over de domeinen in de tweede en derde graad en samen met de vakken uit de basisvorming informatie en advies geeft over de positie op het continuüm in de matrix.

¹ In het GO! worden de volgende basisopties niet georganiseerd: Yeshiva, textiel, techniek-wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie en ballet

² In het GO! wordt het beroepenveld textiel niet georganiseerd.

2| De doelstellingen

Dit scenario houdt het minst risico in op een voorafname van een studiekeuze in de tweede graad.

Een alternatief scenario dat verwant is aan het bovenstaande ziet er als volgt uit: evenveel basisopties/beroepenvelden als er domeinen zijn in de tweede en derde graad en waarin alle domeinen aan bod komen. Eén domein komt per basisoptie/beroepenveld evenwel meer expliciet aan bod (major-minorprincipe). De major is beperkt in lestijden om doorstroom naar andere domeinen nog mogelijk te maken in de tweede graad.

Dit scenario houdt een beperkte maar geen doorslaggevende voorafname op een studiekeuze in de tweede graad in.

Vanuit ons PPGO! is het organiseren van zowel een A- als een B-stroom in één school aangewezen. Dit maakt het onder meer mogelijk om maximaal in te zetten op een sociale mix. Ook voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden en burgerschapsvorming is dit de aangewezen weg.

2.1.2. Schoolconcepten

Middenschool versus 6-jarige structuur

De eerste graad kan aangeboden worden in een autonome middenschool of binnen een school met een 6-jarige structuur.

Enkele gegevens:

- **144** van de 214 scholen SO van het GO! organiseren een eerste graad.
- **56** scholen doen dit binnen de context van een autonome middenschool (3 daarvan zijn 4-jarig). Daarvan bieden **45** scholen de A- en de B-stroom aan. **11** autonome middenscholen bieden enkel de A-stroom aan.
- **88** scholen bieden de eerste graad aan binnen de context van een zesjarige structuur. **58** daarvan bieden zowel de A- als de B-stroom aan, **30** bieden enkel de A-stroom aan en **1** biedt enkel de B-stroom aan.

Vaststellingen

Uit deze gegevens blijkt dat **80%** van de autonome middenscholen zowel de A- als de B-stroom aanbiedt. Dat **66%** van de scholen met een 6-jarige structuur zowel de A- als de B-stroom aanbiedt en dat **34%** van de scholen met een 6-jarige structuur enkel de A-stroom aanbiedt.

Een autonome middenschool biedt momenteel de meeste waarborgen om de oriënterende functie van de eerste graad te realiseren.

2| De doelstellingen

2.2. Structurele uitbouw van de tweede en derde graad

2.2.1. Klemtonen studieaanbod in de tweede en de derde graad

Huidige situatie

Tweede graad

Vanaf de 2de graad bestaan er vier onderwijsvormen, die verder zijn onderverdeeld in studiegebieden en studierichtingen. De vier onderwijsvormen zijn:

- algemeen secundair onderwijs (ASO) dat de nadruk legt op een ruime theoretische vorming en de basis biedt om hoger onderwijs te volgen;
- beroepssecundair onderwijs (BSO) dat een praktische onderwijsvorm is waarin een leerling een beroep aanleert en ook algemene vorming krijgt;
- kunstsecundair onderwijs (KSO) dat een algemene, ruime vorming combineert met een artistieke vorming;
- technisch secundair onderwijs (TSO) waar de aandacht vooral gaat naar algemene vorming en technisch-theoretische vorming.

Derde graad

Ook hier vinden we de vier onderwijsvormen terug, maar de specifieke vorming verfijnt nog om leerlingen verder voor te bereiden op ofwel een beroepskeuze ofwel op studies in het hoger onderwijs. Er zijn ook studierichtingen die pas in de 3de graad starten.

Het is ook mogelijk om in de 3de graad nog een 3de leerjaar te volgen:

- in het BSO om een diploma secundair onderwijs te behalen³;
- in het ASO en KSO zijn er voorbereidingsjaren op het hoger onderwijs;
- in het TSO en KSO worden Se-n-Se-opleidingen aangeboden als specialisatiejaren.

In het voltijds secundair onderwijs worden momenteel 30 studiegebieden aangeboden, waarbinnen ASO gezien wordt als een apart studiegebied. In totaal zijn er binnen het voltijds secundair onderwijs 224 studierichtingen verdeeld over de 2de en de 3de graad. Binnen het GO! worden 26 studiegebieden aangeboden en 182 studierichtingen.

Het grote aantal studierichtingen, vooral in de 3de graad, heeft onder meer tot gevolg dat leerlingen (en hun ouders maar ook de leraren) niet altijd goed weten waarin al deze studierichtingen qua inhoud en finaliteit van elkaar verschillen.

³ In het BSO behaalt een leerling na het 2de leerjaar een studiegetuigschrift en pas na het 3de leerjaar een diploma.

2| De doelstellingen

Toekomst

Om sociale segregatie tegen te gaan en het watervalstelsel effectief te doorbreken, is het GO! voorstander van het weghalen van de beschotten tussen de onderwijsvormen. De nieuwe structuur van het secundair onderwijs moet in voldoende mogelijkheden voorzien om alle leerlingen een passend leertraject te laten uitbouwen zonder dat een studiekeuze in de 2de en 3de graad hun keuzemogelijkheden beperkt. Alle studierichtingen moeten aantrekkelijke en sterke richtingen zijn en waar nodig moeten we naar een reductie of clustering van studierichtingen gaan. We onderschrijven de idee van de matrix waarbij de indeling in onderwijsvormen vervangen wordt door een indeling op basis van twee parameters: finaliteit en studiedomein. Elk nieuw schoolconcept zal dan ook op die twee parameters gebaseerd zijn.

Het GO! pleit voor een **driedeling** inzake **finaliteit** van studierichtingen: doorstroomgericht, arbeidsmarktgericht, dubbele finaliteit. Het GO! ziet hierin een realisatie van de hefboomfunctie van het onderwijs om sociale ongelijkheid te bestrijden: dit wil zeggen een uitgestelde studiekeuze tot 14 jaar, maar ook daarna moeten leerlingen nog voldoende mogelijkheden en kansen hebben, d.w.z. geen betonnering in finaliteit (master/ bachelor/HBO5/ arbeidsmarkt) wanneer een leerling voor een bepaalde studierichting kiest, watervaleffecten wegwerken, heterogeniteit stimuleren. Daartoe moet de nodige flexibiliteit in het onderwijssysteem worden ingebouwd om bijsturing op een later tijdstip maximaal mogelijk te maken voor leerlingen met een ander ontwikkelingsritme of veranderende interesses. De studiekeuze van leerlingen wordt mede bepaald door hun sociale achtergrond. Hoe jonger men die keuze moet maken, hoe sterker determinerend de sociale achtergrond is. Door deze ongelijke 'voorselectie' worden de sociale groepen ongelijk verspreid tussen de onderwijsrichtingen. Dit leidt op zijn beurt tot ongelijke slaagkansen in het hoger onderwijs. Om kinderen maximale kansen te geven kunnen scholen inzetten op differentiatie en flexibele leertrajecten waarbij leerlingen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om te slagen (en die ze thuis misschien niet gekregen hebben). De driedelige structuur met doorstroomrichtingen, arbeidsmarktgerichte richtingen en richtingen met dubbele finaliteit biedt een goede omkadering om leerlingen maximale kansen te bieden.

De snel veranderende en moeilijk voorspelbare samenleving van de toekomst onderstreept het belang van een leven lang leren. De vereiste om zich voortdurend te blijven aanpassen veronderstelt voor alle leerlingen – ongeacht het arbeidsmarkt- of doorstroomgerichte profiel van opleidingen in het secundair onderwijs – dat ze de nodige vaardigheden verwerven om heel hun leven te blijven leren, zowel in formele als informele contexten. Het betreft hier generieke vaardigheden en attitudes, die eveneens deel uitmaken van een brede, algemene vorming. Het besef van het universele belang van een leven lang leren relativeert het gewicht van een onderscheid tussen verschillende afstudeerprofielen. Vanuit het perspectief van een leven lang leren hebben alle leerlingen in zekere zin een 'doorstroomprofiel', omdat iedereen blijft leren. Vanuit die optiek is er hooguit een onderscheid mogelijk tussen afstudeerrichtingen die resulteren in een profiel dat meteen het werkveld kan instappen (arbeidsmarktgericht), richtingen die resulteren in een profiel waar bijkomende formele vorming noodzakelijk is om die stap te zetten (doorstroomgericht) en richtingen waar beide mogelijkheden openblijven (dubbele finaliteit). Verdere opdeling of categorisering impliceert vanuit dit perspectief per definitie een kwalitatief onderscheid tussen leerlingen en resulteert dus per definitie in hiërarchieën die op hun beurt aanleiding geven tot nieuwe watervallen.

2| De doelstellingen

2.2.2. Schoolconcepten

Het 'Masterplan hervorming SO' stelt: "Bij het definiëren van het nieuwe schoolconcept wordt de indeling in onderwijsvormen vervangen door een indeling op basis van de 2 nieuwe parameters. Er wordt nu geen uitsluitel gegeven over de concrete invulling van het nieuwe schoolconcept. In elk geval zal elk schoolconcept gebaseerd op de matrix, zowel verticaal (met alleen doorstroomstudierichtingen of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal als een combinatie van beide mogelijk zijn.

De financiële, personele en organisatorische impact en de impact op leerlingenstromen van elk mogelijk nieuw concept en eventuele mengvormen zal berekend worden en zal mee opgenomen worden bij de toekomstige beslissingen van de Vlaamse Regering over het schoolconcept. Domein- en campusscholen worden via incentives aangemoedigd."

Finaliteiten en domeinen

Het 'Masterplan hervorming SO' stelt drie types **studierichtingen** in het vooruitzicht:

- doorstroomgericht: (scholen met) studierichtingen die vandaag worden aangeboden in ASO, KSO en TSO. De leerlingen worden voorbereid op hogere studies (bachelor en master);
- arbeidsmarktgericht: (scholen met) studierichtingen die vandaag worden aangeboden in BSO, KSO en TSO. Ze bereiden leerlingen voor op een werksituatie;
- dubbele finaliteit: studierichtingen die zowel doorstroomgericht als arbeidsmarktgericht zijn.

Op inhoudelijk vlak worden er vijf **studiedomeinen** gevormd:

- economie en organisatie;
- kunst en creatie;
- taal en cultuur;
- wetenschap en techniek;
- welzijn en maatschappij.

Theoretische concepten

Op basis van de finaliteiten en de studiedomeinen wordt een aantal nieuwe schoolconcepten gecreëerd.

- **Domeinscholen** brengen leerlingen met dezelfde interesse bij elkaar. Ze vinden er een palet aan studierichtingen met verschillende finaliteiten binnen één of meer inhoudelijke domeinen. Beslissen leerlingen dat ze toch niet willen verder studeren, of toch niet meteen naar de arbeidsmarkt willen, dan kunnen ze op een domeinschool van studierichting veranderen zonder van school te veranderen.

Domein	Doel →	Doorstroom (verder studeren)	Dubbel doel (werken of studeren)	Arbeidsmarktgericht (gaan werken)
Wetenschap en Techniek				
Taal en Cultuur				
Welzijn en Maatschappij				
Kunst en Creatie				
Economie en Organisatie				

2| De doelstellingen

- **Campuscholen** brengen leerlingen met verschillende interesses en profielen bij elkaar. Ze vinden er een palet aan studierichtingen met verschillende finaliteiten uit verschillende inhoudelijke domeinen.

↓ Domein	Doel →	Doorstroom (verder studeren)	Dubbel doel (werken of studeren)	Arbeidsmarktgericht (gaan werken)
Wetenschap en Techniek				
Taal en Cultuur				
Welzijn en Maatschappij				
Kunst en Creatie				
Economie en Organisatie				

- **Arbeidsmarktgerichte scholen**, met studierichtingen die enkel arbeidsmarktgericht zijn en die in de huidige context worden aangeboden in BSO, KSO en TSO.
- **Doorstroomgerichte scholen**, met studierichtingen die enkel doorstroomgericht zijn naar een professionele bachelor (PBA) of een academische bachelor (APA) en die in de huidige context worden aangeboden in ASO, KSO en TSO.

Welke concepten schuiven we vanuit onze visie naar voor?

Qua **schoolconcepten** geeft het GO!, vanuit het PPGO!, de voorkeur aan domein- en campuscholen. Als GO! streven we naar een sociale mix op school, waarbij zowel kansrijke als kansarme leerlingen meer leeransen krijgen en bijgevolg ook betere toekomstperspectieven. Op die manier werken onze scholen aan gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen. Het realiseren van een sociale mix op school helpt bovendien een open wereldbeeld en een tolerante samenleving bevorderen. Domeinscholen bieden daarbij ook nog het voordeel dat ze bruggen bouwen tussen verwante studierichtingen met doorstromings- en arbeidsmarktgerichte finaliteiten. Aangezien het GO! geen te vroege determinatie en opsluiting binnen studiekeuzes wenst voor de leerlingen maar wel pleit voor een talentgerichte aanpak, moet de overstap tussen studierichtingen met verschillende finaliteit mogelijk zijn.

Deze keuze van het GO! impliceert dat ook scholen die nu enkel doorstroomgerichte of enkel arbeidsmarktgerichte studierichtingen aanbieden, mee de transitie maken naar een campus- of domeinschool.

Omdat de regionale en lokale context van scholen verschilt, zal het schoolconcept niet in alle scholengroepen hetzelfde zijn en zal de transitie een aanpak op maat vergen.

Vaststellingen

158 GO! scholen bieden een 2de en/of een 3de graad aan. Op basis van een analyse van de huidige situatie stellen we vast dat 38 scholen (24%) zuiver doorstroomgericht en 41 scholen (26%) arbeidsmarktgericht zijn.

Momenteel voldoen 14 scholen (9%) aan de definitie van een domeinschool, dit houdt in dat de scholen in kwestie zowel in ASO, TSO, als BSO hetzelfde domein aanbieden en leerlingen dus binnen één domein effectief zowel doorstroomgerichte als arbeidsmarktgerichte richtingen kunnen volgen. 65 scholen (41%) voldoen aan de definitie van een campusschool.

2| De doelstellingen

Uitdagingen

- Voor het GO! is het cruciaal dat de modernisering van het secundair onderwijs niet leidt tot een onderwijs met verschillende snelheden. Een optimaal schoolconcept moet doordacht en planmatig uitgetekend worden en voor elke school of scholengemeenschap in een groeipad worden uitgezet, waarbij de vrije keuze gewaarborgd moet blijven. De modernisering van het secundair onderwijs moet rekening houden met het gegeven van kleine scholen en landelijk gelegen scholen en het GO! moet een voldoende geografisch gespreid onderwijsaanbod kunnen blijven waarborgen.
- Voor scholen in een stedelijke context is een domeinschool 'theoretisch' makkelijker te realiseren dan voor scholen in een landelijke context. Toch zijn er nu al voorbeelden van landelijke athenea die maximaal twee domeinen organiseren en zich hier expliciet op profileren.
- Het vormen van campusscholen kan al dan niet gepaard gaan met fusies tussen scholen. Hierbij is er aandacht nodig voor de impact van een dergelijke fusie op de omkadering en voor de mogelijkheden die de infrastructuur biedt.
- Op het niveau van de scholengemeenschap moet men afspraken maken om voor zoveel mogelijk leerlingen te voorzien in mogelijkheden om vanuit de brede 1ste graad door te stromen naar de 2de en 3de graad. Men kan een domeinschool organiseren op het niveau van één school of op het niveau van een cluster van scholen maar men kan ook opteren om verschillende domeinen te organiseren hetzij op het niveau van een scholengemeenschap hetzij over de grenzen van verschillende scholengemeenschappen heen.
- Er is een reële kans dat het ene domein populairder zal zijn dan het andere. De leefbaarheid van scholen binnen de scholengemeenschap moet ten gronde bekeken worden.

3| De krachtlijnen voor het beleid

"Groeipaden uittekenen richting toekomstige schoolconcepten om onze visie te realiseren": hoe gaan we dat structureel aanpakken?

3.1. Eigenaarschap creëren door lokaal aan de slag te gaan met schoolteams

Er moet verder gewerkt worden aan het creëren van **draagvlak voor onze visie**: masterplan duiden, bediscussiëren, onwetendheid en ongerustheden wegnemen, werken aan randvoorwaarden e.d.

De regiobegeleiders van de Pedagogische begeleidingsdienst en de coördinerend directeurs kunnen in partnerschap met 'denktanks' van directeurs en leraren aan de slag gaan, uiteraard in overleg met de algemeen directeurs en de leden van de raden van bestuur.

Vanuit de onderwijskundige diensten wordt een ondersteuningsaanbod ontwikkeld voor scholengroepen of scholengemeenschappen of scholen die wensen te evolueren naar een domein- of campusschool: contactdagen, studiedagen, lerende netwerken, trajectbegeleiding scholengemeenschappen e.d.

3.2. Faciliteren vanuit centrale diensten van het GO!

- Rol voor het Strategisch Adviesplatform (**STAP**) en de permanente technische commissie SO (**PTC SO**)
- Vanuit het herijkte strategisch plan **GO! 2020**
- Het project **Integraalplannen**
Bij de verschillende integraalplannen wordt het standpunt van het GO! over de brede eerste graad en de schoolconcepten voor de bovenbouw meegenomen in de toekomstvisie van de scholengroep.
- Het project **Bestuurlijke optimalisatie**
Doorheen het project Bestuurlijke optimalisatie wordt ook het onderwijsaanbod kritisch onder de loep genomen met als einddoel het ontwikkelen van een schoolconcept voor elke school binnen de scholengroep, afhankelijk van de regionale context. Hierbij kan de scholengroep een beroep doen op de centrale diensten van het GO! voor expertise en ondersteuning.
- Via de overheid een gerichte en regelluwe **programmatieprocedure** bepleiten om scholen zich te laten (her) profileren
In mei 2015 maakte de Vlaamse Regering aan de onderwijsverstrekkers bekend dat ze, in afwachting van de verdere uitrol van de modernisering van het SO en de actualisering van het studieaanbod, wenst over te gaan tot een programmatiestop voor een periode van twee schooljaren, met uitzondering van een aantal STEM-structuuronderdelen. In het daaropvolgende overleg met de onderwijsverstrekkers, bevestigde de overheid – op vraag van het GO! – dat overhevelingen hierdoor niet gevat worden. Dit is belangrijk in het kader van de evolutie naar een

3| De krachtlijnen voor het beleid

van beide schoolconcepten binnen een cluster van scholen of binnen een scholengemeenschap. Daarnaast merkte het GO! het wegvallen van de mogelijkheid tot inruiloperatie als problematisch aan. Het GO! stelde daarom voor om die mogelijkheid alsnog te behouden, zodat de scholen hun studieaanbod kunnen blijven rationaliseren en afstemmen op de toekomstige schoolconcepten. Het GO! bepleitte, net als de andere onderwijsverstrekkers, ook dat de lijst van vrij programmeerbare structuuronderdelen moet worden uitgebreid met basisopties, beroepenvelden, structuuronderdelen uit de 2de graad en specialisatiejaren/Se-n-Se's.

Het GO! vindt het belangrijk dat deze programmatiestop beperkt is in de tijd en dat, als de overheid eenmaal de nodige duidelijkheid heeft verstrekt over het toekomstige onderwijsaanbod, er een adequate en regelluwe programmatieprocedure wordt opgesteld om scholen snel en efficiënt te laten werken aan het uitbouwen van hun aanbod.

- Maatwerk in **ondersteuning** bieden vanuit de onderwijskundige diensten
Vanuit de onderwijskundige diensten wordt aan scholen, scholengemeenschappen en scholengroepen vraaggerichte ondersteuning geboden bij het beschikbaar maken van hun onderwijsaanbod om te evolueren naar een van de twee schoolconcepten die het GO! verkiest.

